

ԼՈՒՍԱՐՉԱԿԻՆ ՏԱԿ

ՄԵԼԳՈՆԵԱՆԻ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԱԶԷ ՄԵՄԵՐԵՏԱՆ

Միայն պիտի ըլլար ըսել, թէ անակնկալի եկանք, լսելով Կիրոսի Մելգոնեան Կրթական Հաստատութիւնը վերջնականապէս փակելու լուրը: Անակնկալ չէր: Կը սպասէինք: Ծանր սրտով է որ կարդացինք հաղորդագրութիւնը:

Սփիւռքահայ կրթական կեանքին դառն ողբերգութիւններէն մէկուն ակնատես կ'ըլլան Հաստատութեան շրջանաւարտներուն մեծ մասը, այժմու ուսանողութիւնը, նախկին եւ ներկայ ուսուցիչները, կիպրահայ գաղութին կէսը, Բարեգործականի անդամակցութեան եւ ղեկավարութեան այն մասը, որուն համար հայ սերունդին կրթական ճիգը իմաստ մը ունի: Մնացեալները արդարացուցիչ բացատրութիւններ եւ տրամաբանութիւն փնտռողներն են, սփիւռքահայ կրթական կեանքին մէջ արձանագրուող այս դառն մահուան առիթով:

Վարժարանը փակելու եւ ի վերջոյ կալուածը դրամի վերածելու ծրագիրները նորութիւն չէին: Նախկին բոլոր ծրագիրները չէին յաջողած, որովհետեւ Հաստատութեան կեանքը երկարաձգելու նոր ուղիներու փնտռուքները կատարուէր էին անկեղծութեամբ, դրական տրամադրութեամբ եւ կառուցողական ոգիով: Այսօր, տարբեր են պայմանները եւ տարբեր՝ որոշում առնող դերակատարները:

Նոր երեւոյթ մըն է, որ կը պարզուի Բարեգործականի ղեկավարութեան մօտ: Կրթական Հաստատութեան մը նիւթապէս շահակտ ըլլալը, այդ վարժարանին կեանքը պայմանաւորող էական ազդակ նկատելու հիմնապէս սխալ եւ վտանգաւոր կեցուածքը, մեզ կրնայ եւ պէտք է առաջնորդէ հայկական գրեթէ բոլոր վարժարաններուն փակումին:

Այդպէս չէր ընկալեր Բարեգործականի անմիջական անցեալի ղեկավարութիւնը: Նախագահ Ալէք Մանուկեան գիտակցուած զոհողութեամբ եւ անձնական շահագրգռուածութեամբ կը մօտենար Բարեգործականի իւրաքանչիւր վարժարանի ներկային ու ապագայի հարցերուն, դժուարութիւններուն եւ, եթէ պէտք ըլլար, անձնական միջամտութեամբ կը սրբագրէր սխալները, որոնք կը գործուէին տարբեր վարժարաններուն մէջ: Այս էր կրթական գործին հանդէպ ցուցաբերուած գուրգուրանքին գաղտնիքը: Կեդրոնական Յանձնաժողովին իւրաքանչիւր անդամը իր նախագահին կը նայէր, անկէ կը ստանար ներշնչումը, երբ կրթական կեանքն ու անոր տաղանայները օրակարգի վրայ գային: Գաղտնիք մը չէ, որ Սփիւռքի տարածքին հայկական վարժարան հաստատելը, մատակարարելը եւ առողջ պահելը ազգային կրթութեան հանդէպ անսահման հաւատք, նուիրում, զոհաբերութիւն եւ տեսիլք կը պահանջէ:

Աւելին, Բարեգործականի սեփական վարժարան մը ինք չէ որ պիտի ջանայ իր գոյութիւնը արդարացնել յաշա Կեդրոնին. ընդհակառակը, Կեդրոնն է որ անոր գոյութիւնը պիտի ապահովէ, համահունչ՝ իր նպատակները:

րուն եւ համաձայն՝ այն նուիրատուներուն, որոնք կրթութեան համար գումարներ եւ կտակներ վստահած են Միութեան: Ուղիղութաւնի Միութեան վարժարանը փակուեցաւ այն պատճառաբանութեամբ, որ գաղութը թիկունք չէր կանգներ վարժարանին, սակայն անոր փակումէն ետք նոյն շրջանին մէջ երկու վարժարաններ բացուեցան՝ Քոյրերու վարժարանն ու Սք. Ստեփաննոսը, որոնք այսօր կը գոյատեւեն ու կը ծաղկին: Միութեան Թորոնթոյի վարժարանը խամրելու վրայ է, մինչ ՀՕՄ-ի դպրոցին պատերը նեղ կու գան աշակերտութեան. նոյն պատկերները՝ Յունաստան եւ Աւստրալիա:

Փոսած բան մը կայ Դանիոյ Թագաւորութեան մէջ: Հարցը այն է թէ Բարեգործականի Կեդրոնը հաւատք ունի՞ այլեւս հայեցի կրթութեան վրայ, թէ ոչ...:

Արդեօք չափանիշները փոխուած են ՀԲԸՄիութեան ղեկավարութեան մօտ: Արդեօք մարտահրաշքներու մասին խօսիլը տպաւորիչ ժամանցի վերածուած է: Արդեօք պատրուակներու եւ անհիմն պատճառաբանութիւններու թուարկումը՝ արդարացնելու համար Հաստատութեան թաղումը, նորագոյն ձեւն է համոզելու շրջապատը: Արդեօք Մելգոնեան Կրթական Հաստատութիւնը իսկապէս կը գտնուէր գործուած սխալներու ահաւոր սարդոստայնին մէջ, ուրկէ կարելի չէր դուրս բերել զայն: Արդեօք անկեղծ ճիգեր թափուեցան գործուած սխալները սրբագրելու, մտնումները կրճատելու, Հաստատութիւնը ինքնաբաւ դարձնելու, յաւելեալ եւ վստահելի նոր եկամուտներ ստեղծելու...:

Պատասխանները: Հաճելի չեն անոնք:

Արդէն պէտք այ չկայ պատասխաններու: Մելգոնեանը Բարեգործականի վերջին քսան տարիներուն փակած եւ ծախած վարժարաններուն հինգերորդն է: Նախանձելի՛ իրագործում: Եւ յիշել որ 1953-էն ետք, Մանուկեանի նախագահութեան մօտ երեսունհինգ տարիներուն ՀԲԸՄիութիւնը վարժարան կառուցեց, հաստատուածները մատակարարեց օրինակելի՛ նուիրումով, անսակարկ, վարակիչ աշխոյժով: Իսկ 80-ականները բերին տխրութիւնը փակուող վարժարաններուն: Պէյրութի Երուանդ Տեմիրճեան, Յովակիմեան-Մանուկեան, Դարուհի Յակոբեան եւ Ուղիղութաւնի ՀԲԸՄ-ի վարժարանները չկան: Անցեալին կը պատկանին: Դարուհի-Յովակիմեան մը միայն իբրեւ Պէյրութի Լեւոն Նազարեան վարժարանին պատին քամուած անուն է: Եւ շուտով, Նիկոսիոյ մէջ այ Մելգոնեանը յուշ կրնայ դառնալ, շրջանաւարտներուն յուշերուն նման:

Համազգային գոյժ մըն է տրուածը: Անսրբագրելի սխալ մըն է կատարուածը: Աններելի թուլակամութիւն է ցուցաբերուածը: Դատումի ահաւոր թեթեւամտութիւն մըն է: Աժան եւ դիւրին լուծում մըն է, որուն զօնն է ութ տասնամեակ ազգապահպանումի դրօշակակիր Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան դէմ արձակուած մահապատիւը: